

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 4564 від 31.12.2020
Народні депутати України
Д. Лубінець та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо внесення відомостей про зареєстроване місце проживання громадян України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України»

У законопроекті пропонується внести зміни до законів України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» з метою законодавчого врегулювання механізму внесення відомостей про зареєстроване місце проживання особи на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також визначення місця оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, вклеювання фотокартки по досягненню відповідного віку у паспорт громадянина України особам, які мають зареєстроване місце проживання на тимчасово окупованих територіях. Як зазначається у п. 5 пояснювальної записки, прийняття законопроекту спростить доступ мешканців тимчасово окупованих територій до медичної допомоги, адміністративних послуг, реалізації права на освіту, отримання банківських послуг тощо.

Законопроект на момент його внесення до Верховної Ради України включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 16 червня 2020 року № 689-ІХ (п. 215).

Головне управління, розглянувши поданий законопроект, зазначає, що він за своїм змістом фактично є доопрацьованим варіантом проекту Закону з аналогічною назвою від 17.07.2020 за реєстр. № 3902 (відкликано 15.12.2020).

При цьому, авторами поданого законопроекту значною мірою враховані зауваження та пропозиції, що висловлювалися у висновку Головного управління до зазначеного проекту. Разом з тим, вважаємо за необхідне висловити щодо проекту Закону такі зауваження.

1. Необхідно зазначити, що положення, якими пропонується доповнити закони України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» за своєю суттю повторюють один одного, однак направлені на різне коло осіб, а саме – це внутрішньо переміщені особи; особи, які залишилися проживати на тимчасово окупованій території; особи, які переселилися із тимчасово окупованої території, але з певних причин не мають довідки внутрішньо переміщеної особи; особи, які виїхали з нинішніх тимчасово окупованих територій до початку конфлікту, але до цього часу мають там зареєстроване місце проживання і які відповідно до національного законодавства не є внутрішньо переміщеними особами.

Зазначимо, що пропозиції законопроекту щодо здійснення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції (імміграції та еміграції), оформлення, видачі, обміну документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, вклеювання фотокартки по досягненню відповідного віку у паспорт громадянина України особам, які мають зареєстроване місце проживання на тимчасово окупованій території та особам, які проживають у зоні проведення антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях *за місцем звернення особи*, сприятимуть посиленню гарантій дотримання прав і свобод таких громадян щодо отримання ними документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, із внесеними до них відомостями про зареєстроване місце проживання на цих територіях.

Разом з тим, пропозиція щодо аналогічного порядку для внутрішньо переміщених осіб виглядає спірною з огляду на особливий статус таких осіб, що врегульований Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Так, відповідно до ч. 1 ст. 1 цього Закону внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах *та має право на постійне проживання в Україні*, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру. При цьому, факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (ч. 1 ст. 4). Для отримання довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи така особа звертається із заявою до структурного підрозділу з питань соціального захисту

населення районних, районних у місті Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад *за місцем проживання* у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (ч. 3 ст. 4). Така довідка засвідчує *місце проживання* внутрішньо переміщеної особи на період наявності підстав, зазначених у ст. 1 цього Закону (ч. 1 ст. 5).

Таким чином, передбачений чинним законодавством (ч. 1 ст. 6 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб») порядок оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, або документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус *за місцем проживання* внутрішньо переміщеної особи, а не *за місцем її звернення* (як пропонується у законопроекті) виглядає обґрунтованим, з огляду на порядок обліку таких осіб.

2. Законопроект має вади техніко-юридичного характеру. Так, у ньому пропонується внести зміни до абз. 2 ч. 3 ст. 6 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», хоча насправді зміни вносяться до абз. 3 цієї частини.

3. Зауваження викликає порядок набрання чинності Законом, проект якого розглядається, – «з дня, наступного за днем його опублікування» (п. 1 розділу II «Прикінцеві положення»), адже реалізація положень проекту потребує оновлення підзаконної нормативно-правової бази, на яке Кабінету Міністрів України дається три місяці (п. 2 розділу II проекту), та здійснення низки практичних заходів. У зв'язку з цим, на думку Головного управління, цей Закон, у випадку його прийняття, має вводитися в дію щонайменше через три місяці після його опублікування.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Грицак

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01
Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/65688 від 25.02.2021

409812